

Huvudman

Jensen Education College AB 556532-7201
sara.taflin@jenseneducation.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Jensen gymnasium Linköping i Linköpings kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jensen Education Collage AB att senast den **18 november 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning och lärande, tillgång till elevhälsa, individuella studieplaner, nationella inriktningar, valbara kurser, bedömning och betygsättning samt betygskatalog och examensbevis. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Jensen Education College AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Jensen Education ska vidta följande åtgärder

Undervisning och lärande

1. Se till att endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare, om inte en undantagssituation föreligger, och att olegitimerade lärare anställs endast för viss tid i enlighet med de krav som framgår av författningarna. (2 kap. 19–21 §§ skollagen)

2. Se till att undervisning, betygsättning och provningar endast genomförs av lärare som är anställda av huvudmannen. (2 kap. 20–21 §§ skollagen)

Tillgång till elevhälsa

3. Se till att det på skolan finns tillgång till specialpedagog. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en redogörelse för hur tillgången till specialpedagogisk kompetens har säkerställts. (2 kap. 25 § skollagen)

Individuella studieplaner

4. Se till att elevernas individuella studieplaner innehåller korrekta uppgifter om att eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet, och korrekta uppgifter om att eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut. (16 kap. 25 § skollagen och 1 kap. 7 § gymnasieförordningen)

Nationella inriktningar

5. Se till att inriktningskurser på samhällsvetenskapsprogrammet inte startar innan år 2. (4 kap. 2 § gymnasieförordningen)

Valbara kurser

6. Se till att elever på nationella program från och med läsåret 2024/25 som individuellt val erbjuds en kurs i idrott och hälsa utöver vad eleverna har på studievägen samt en kurs i estetiska ämnen. Av huvudmannens redovisning ska framgå vilka kurser som erbjudits skolans elever som individuellt val, hur många elever som valt respektive kurs samt vilka kurser som genomförs. (4 kap. 7 § gymnasieförordningen)

Bedömning och betygsättning

7. Se till att provningars utformning är sådan att elevens kunskaper kan bedömas i förhållande till alla de betygskriterier som gäller för den kurs som provas. I det ingår att skolan ska upphöra med att genomföra provningar på enbart delar av kursens centrala innehåll (15 kap. 24 och 28 §§ skollagen och 2 § Skolverkets föreskrifter om provning i gymnasieskolan [SKOLFS 2016:17])
8. Se till att skolans lärare vid betygsättning på kurserna matematik och engelska där elever genomför nationella prov särskilt beaktar elevens resultat på nationella provet. Av redovisningen ska framgå vilka elever som gjort nationella provet i matematik och engelska under vårterminen 2024 och vad de fått för betyg på nationella provet respektive på den kurs för vilket provet gjordes. I de fall elevens kursbetyg avviker från resultatet på nationella provet ska det anger hur det nationella provet särskilt beaktats vid betygsättning på kursen. (15 kap. 25 a § skollagen)

Betygskatalog och examensbevis

9. Se till att betygskatalog förs löpande, i anslutning till att en kurs har avslutats. (3 kap. 19-20 §§ skollagen, 6 kap. 10 § skolförordningen samt 4, 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)
10. För det fall betyg sätts efter prövning ska det framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i kursen sedan tidigare ska såväl det nya som det gamla betyget framgå. Vidare ska betyg efter prövning markeras med ett P i kolumnen för markeringar i utdrag ur betygskatalogen. Dessutom ska det av utdraget framgå att med markeringen P avses att betyg satts efter prövning. (15 kap. 28 § skollagen, 8 kap. 24 § gymnasieförordningen samt 12 och 16 §§ jämte bilaga 2 i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)
11. Se till att beslut om betyg (även beslut om betyg efter prövning) dokumenteras på föreskrivet sätt med datum och egenhändig signatur eller elektronisk underskrift i betygskatalogen (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)
12. Se till att examensbevis utfärdas i enlighet med författningarnas krav. Detta innebär att examensbevis för elever som gått på ekonomiprogrammet inriktning ekonomi ska innehålla samtliga kurser som ingår i valt program och inriktning. Om programstrukturen ändras ska orsak till detta framgå. I noteringsfältet eller i bilaga till examensbevisen ska det framgå om eleven läst ett individuellt anpassat program, i de fall det är aktuellt. (Skolverkets föreskrifter om utformningen av examensbevis efter nationella program i gymnasieskolan [SKOLFS 2011:145], bilaga 1 till gymnasieförordningen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garanterad undervisningstid och särskilt stöd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:1281) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2024 inlett en tillsyn av Jensen gymnasium Linköping i Linköpings kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Jensen gymnasium Linköping följer gällande bestämmelser avseende undervisning och lärande, tillgång till elevhälsa, särskilt stöd, individuella studieplaner, nationella

inriktningar, valbara kurser, bedömning och betygsättning, betygskatalog, examensbevis samt garanterad undervisningstid.

Tillsynen har genomförts genom ett oanmält besök på skolenheten den 13-14 mars 2024. Vid besöket har Skolinspektionen genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer. Ytterligare intervju genomfördes den 10 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, betygskataloger, examensbevis, åtgärdsprogram, scheman och huvudmannens utbildningsplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet. Skolinspektionen har även begärt in kompletterande information från huvudmannen.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inhämtat en förteckning över skolenhetens undervisande personal där lärarnas anställningsform, huruvida de har lärarlegitimation eller inte, aktuell behörighet samt undervisningsämnen framgår. Av förteckningen framgår att en lärare är anställd utan tidsbegränsning trots att läraren saknar legitimation. Av förteckningen framgår att läraren undervisar i spanska.

Av förteckningen framgår vidare att en annan lärare saknar legitimation och är visstidsanställd. Skolinspektionen har begärt in anställningsavtal för läraren. Av anställningsavtalet för den visstidsanställda läraren framgår att lärarens anställning påbörjades den 17 juni 2023. Av en betygskatalog som Skolinspektionen tagit del av framgår att läraren beslutat om betyg efter provning den 16 juni 2023. Skolinspektionen har efterfrågat eventuellt anställningsavtal för den aktuella läraren avseende tiden innan den 17 juni 2023, men huvudmannen har inte kommit in med något sådant.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,

2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) anpassade gymnasieskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,
2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 20 § skollagen)

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. (3 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i anställningsförfarandet av lärare på skolenheten.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns en lärare på skolan som har anställts av huvudmannen utan tidsbegränsning trots att läraren saknar lärarlegitimation. Läraren undervisar i spanska. Skolinspektionen bedömer att det inte finns några tillämpliga undantag från kravet på att endast lärare med legitimation får anställas som lärare utan tidsbegränsning som är aktuella i detta fall. Att den aktuella läraren anställts utan tidsbegränsning innebär därför att skollagens krav åsidosatts.

Vidare framgår av utredningen att det på skolan finns en lärare som har satt betyg för elever efter provning, trots att läraren sannolikt inte varit anställd vid tidpunkten som betygen sattes. Skolinspektionen har efterfrågat eventuellt anställningsavtal för läraren avseende den period under vilket betygen sattes, men huvudmannen har inte inkommit med något sådant. Endast lärare som är anställda av huvudmannen får sätta betyg och genomföra provningar i huvudmannens verksamhet.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av en förteckning över den personal som arbetar inom skolans elevhälsa. Av förteckningen framgår att tjänsten som specialpedagog har varit vakant sedan den 8 januari 2024. Rektor berättar i intervju att en befintlig lärare på skolan ska ta över som specialpedagog. Läraren ska

påbörja en utbildning till specialpedagog under hösten 2024 och kommer också att få introduktion inom det specialpedagogiska området under våren 2024. Rektorn berättar att läraren är van att arbeta inom elevhälsan och att det är rektorn som ska ha introduktionen med läraren. Rektorn uppger att rektorn inte har någon utbildning inom specialpedagogik. Den centralt anställda skolläkaren berättar i intervju att denne ska vara mer delaktig i utredningar och upprättande av åtgärdsprogram i och med att det inte finns någon person med specialpedagogisk kompetens tillgänglig på skolan. Skolläkaren uppger att hen har tjänstgöringsgrad på 50 procent för Jensen Education College AB och att ungefär två procent tillägnas Jensen gymnasium Linköping. Huvudmannen uppger i synpunkter på tjänsteanteckningen från Skolinspektionens tillsynsbesök att den aktuella läraren har antagits till den specialpedagogiska utbildningen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för eleverna i gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister avseende tillgång till specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan.

Tillsynen visar att det i skolans elevhälsa saknas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Tjänsten som specialpedagog på skolan var vid Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2024 vakant, och hade varit detta sedan början av januari. Skolinspektionen bedömer att Jensen Education College AB:s centralt anställda skolläkare inte kan anses ha adekvat kompetens för att uppfylla kraven på specialpedagogisk kompetens. Såvitt framkommit har någon annan ny specialpedagog/speciallärare som ska företräda den specialpedagogiska kompetensen i elevhälsan inte heller tillsatts. Detta innebär att skollagens krav på att det ska finnas tillgång till specialpedagog/speciallärare i elevhälsan inte är uppfyllt. Att en lärare på skolan ska gå en specialpedagogisk utbildning förändrar inte denna bedömning, eftersom utbildningen ifråga inte påbörjas förrän höstterminen 2024, och läraren inte heller tjänstgör som specialpedagog/speciallärare i elevhälsan.

Individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av 19 individuella studieplaner för elever som läser naturvetenskapsprogrammet med start 2022 och 2023, ekonomiprogrammet med start 2021, 2022 och 2023 samt samhällsvetenskapsprogrammet med start 2021, 2022 och 2023.

I en individuell studieplan anges att eleven läser ett fullständigt program trots att antalet poäng enligt den individuella studieplanen uppgår till 2700 poäng och således är utökat. I en annan individuell studieplan anges att den är fullständig trots att det saknas 100 poäng av inriktningkurserna. Av den individuella studieplanen framgår att eleven saknar kursen "Ledarskap och organisation" som, enligt programstrukturen som anges i Skolverkets föreskrifter om kurser för samhällsvetenskapsprogrammet, är en inriktningskurs på samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning beteendevetenskap.

I en elevs individuella studieplan återfinns kurserna matematik 3c och idrott och hälsa 1 under rubriken "Ej startade kurser" med notering om att de reducerats bort. Av elevens åtgärdsprogram framgår att eleven har anpassad studiegång och att kurserna matematik 3c och idrott och hälsa 1 har avbrutits. Dock uppges i åtgärdsprogrammet att "utvärdering för eventuellt reducerat program fattas senare".

I en individuell studieplan för en elev på ekonomiprogrammet anges att kursen marknadsföring ingår som en inriktningskurs. Vidare framgår att inriktningskursen matematik 3b saknas för elevens valda program och inriktning. Det finns ingen information om att eleven skulle följa ett individuellt anpassat program.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. (16 kap. 25 § skollagen)

Av gymnasieförordningen, i den lydelse som tillämpas för elever som påbörjat sin utbildning före den 30 juni 2025¹, framgår att en elevs individuella studieplan ska innehålla följande uppgifter:

- vilken studieväg eleven går på,
- de kurser eller ämnesområden som eleven har valt eller valt bort,
- övriga kurser eller ämnesområden som ingår i elevens program,
- om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet,
- om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort,
- om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut,
- när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen, och
- om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning. (1 kap 7 § gymnasieförordningen)

¹ Se SFS 2022:1105 och övergångsbestämmelserna till aktuell paragraf (p. 2 i SFS 2023:654)

Av gymnasieförordningen framgår att en elevs utbildning i gymnasieskolan får avvika från vad som annars gäller för ett nationellt program genom att vissa ämnen eller nivåer i ämnen byts ut om

1. utbildningen kan hänföras till ett nationellt program,
2. kraven för examen från det aktuella programmet kan uppfyllas, och
3. beslutet fattas före utgången av det andra läsåret.

När det gäller villkoret i första stycket 2 får dock den inledande nivån i ämnet matematik bytas ut mot en annan inledande nivå i ämnet matematik.

Ett beslut om att byta ut en viss nivå i ett ämne får inte fattas efter det att eleven har påbörjat den aktuella nivån. (9 kap. 4 § gymnasieförordningen)

I Skolverkets föreskrifter om kurser för samhällsvetenskapsprogrammet framgår att i inriktningen beteendevetenskap ska bland annat kursen ledarskap och organisation ingå. (SKOLFS 2010:54)

I Skolverkets föreskrifter om kurser för ekonomiprogrammet framgår att i inriktningen ekonomi ska bland annat kursen matematik 3b ingå. (SKOLFS 2010:50)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utformningen av de individuella studieplanerna för eleverna.

Av utredningen framgår att flera av de individuella studieplanerna som Skolinspektionen tagit del av innehåller felaktigheter. Det finns exempel på individuella studieplaner där inriktningskurser som inte ingår i programstrukturen för det aktuella programmet och den aktuella inriktningen finns angivna i studieplanen. Det finns också exempel där det i de individuella studieplanerna anges fler poäng för programgemensamma kurser än vad som kan ingå i det aktuella programmet. Det finns också exempel där det av antalet poäng som anges framgår att eleven läst ett utökat program, men där det inte anges att eleven följer ett utökat program. Vidare finns det individuella studieplaner där en inriktningskurs saknas och trots detta har studieplanen markerats som fullständig. Det finns också exempel på individuell studieplan där det av det kursbyte som gjorts framgår att eleven läser ett individuellt anpassat program, men där detta inte anges i den individuella studieplanen.

Att elevers individuella studieplaner inte innehåller den information som ska finnas däri riskerar att skapa bristande tydlighet för eleverna avseende hur den är planerad att genomföras. Det är vidare viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv att informationen är korrekt eftersom elevens utbildning är direkt knuten till vad som står däri.

Nationella inriktningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samtliga åtta individuella studieplaner för elever på samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning beteendevetenskap, som Skolinspektionen tagit del av, anges att eleverna ges inriktningskursen psykologi 2a under det första läsåret. Rektor uppger i intervju att skolan valt att starta den inriktningskursen redan i år 1 för att eleverna ska få läsa lite fler roliga kurser redan under år 1.

Rättslig reglering

Av gymnasieförordningen framgår att de nationella inriktningarna i gymnasieskolan framgår av bilaga 1. De nationella inriktningarna inom estetiska programmet, frisör- och stylistprogrammet, industritekniska programmet och naturbruksprogrammet får börja det första läsåret. Övriga inriktningar får börja det andra eller tredje läsåret. (4 kap. 2 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan för elever på samhällsvetenskapsprogrammet startar inriktningskurser för tidigt under utbildningen. I individuella studieplaner för elever på samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning beteendevetenskap anges att eleverna läser kursen psykologi 2a under sitt första läsåret. Rektorn har bekräftat att eleverna på den aktuella inriktningen läser denna kurs under sitt första läsåret på skolan. För elever som läser samhällsvetenskapsprogrammet får inriktningskurser starta först när eleverna läser sitt andra eller tredje läsåret. Att inriktningskursen påbörjas under första läsåret är därmed en brist.

Valbara kurser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och rektor uppger i intervju att eleverna på skolan inte erbjuds någon idrottskurs, utöver vad som finns på studievägen, och inte heller någon estetisk kurs som individuellt val. Av intervju med rektorn framgår att det tidigare inte varit någon elev som valt de kurserna varpå skolan inte längre har idrottskurser och estetisk kurs som valbara alternativ för eleverna.

Rättslig reglering

Av gymnasieförordningen framgår att huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val. Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl. (4 kap. 7 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuer framgår att skolan inte erbjuder elever på skolan någon kurs i idrott och hälsa utöver den kurs i idrott och hälsa 1 som finns på samtliga elevers studieväg. Skolan erbjuder heller inga estetiska ämnen som individuellt val. Det som anförts att elever tidigare inte valt någon kurs inom dessa ämnen kan inte anses utgöra synnerliga skäl till att kurser inte erbjuds. Det utgör därmed en brist att skolan inte erbjuder någon ytterligare kurs i idrott och hälsa respektive inte erbjuder någon kurs i estetiska ämnen som individuellt val för eleverna på skolan.

Bedömning och betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Prövning

Av intervju med lärare framgår att om en elev byter från en annan skola och inte läst en kurs alls sedan tidigare eller om en elev fått betyget F på alla delar av kursen genomförs alltid en prövning på hela kursen. Vidare framgår av intervju med lärare att om en elev byter från en annan skola, och läst delar av en kurs, gör eleven prövning på de delar som inte genomförts på tidigare skola. Av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen från Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att om en elev byter från en annan skola och har läst delar av kursen, men kursen redan har lästs i sin helhet av den nya klassen, får den nya eleven göra en prövning av resterande delar av kursen. Lärare berättar att de då först gör en kartläggning över vad eleven kan inom de områden som eleven har fått betygsatta på tidigare skola, för att säkerställa att skolan hamnar på rätt nivå vid betygsättning för eleven. Vidare framgår av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen att om en elev byter till Jensen gymnasium under läsåret och tidigare lärare satt betyg på vissa områden i en kurs tas det hänsyn till detta i den slutgiltiga bedömningen av elevens betyg på kursen.

Nationella prov

Av Skolverkets statistik framgår att 31 elever på skolan gjorde nationella provet i engelska 6 under vårterminen 2023. Av dem fick 41,9 procent högre betyg på kursen än det sammantagna betyget av delmomenten på det nationella provet, vilket är att jämföra med 15,5 procent i riket som fick högre betyg på kursen än på det nationella provet. I matematik 2b gjorde 12 elever nationella provet under vårterminen 2023. Av dem fick 75 procent av eleverna högre betyg på kursen än på det sammanslagna betyget av delmomenten på det nationella provet, medan snittet i riket var 25,2 procent. Under vårterminen 2023 gjorde 13 elever nationella provet i matematik 3b och av dem fick 53,9 procent högre kursbetyg än det sammantagna betyget på nationella provet, medan snittet i riket var 28,3 procent.

Lärare som genomfört nationella provet i matematik uppger i intervju att de anser att de nationella proven är märkligt utformade och att ett provtillfälle inte kan avgöra vilket betyg eleven ska ha. Vidare uppger lärarna att eleverna egentligen klarar uträkningarna men att skolan inte använt begreppen som anges i nationella proven vilket leder till att eleverna inte förstår frågan. Lärarna uppger även att

deras uppfattning är att betygskriterierna för kursen matematik 2b inte alltid stämmer överens med de nationella provens krav. Av de 13 elever som fick F på nationella provet hade samtliga uppnått betyget E på kursen matematik 2 b innan nationella provet. Lärarna uppger även att eftersom kursen inte är slut vid tidpunkten då det nationella provet genomförs finns det tid kvar för eleverna att uppnå godkänt betyg på kursen. Av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen från Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att matematikundervisningen efter nationella provet omfattade ytterligare cirka 32 timmar utöver garanterad undervisningstid. Nationella provet i matematik 2 b genomfördes den 16 maj 2023.

Lärare som genomfört nationella provet i engelska uppger att skillnaden på poäng mellan att få ett godkänt betyg och ett icke godkänt betyg är för snäv. Vidare uppges att exempelvis att det är svårt för eleverna att klara hörförståelsen då det är mycket brus i den inspelningen.

Lärarna uppger vidare att avvikelserna mellan kursbetyg och resultat på nationella proven även förklaras med att de beaktar resultatet på nationella provet men även beaktar det som eleverna åstadkommit före och efter genomförandet av nationella prov samt att de arbetar intensivt tiden mellan genomförandet av nationella provet och tiden för betygsättning. Av intervju med rektorn framgår att de är medvetna om den stora diskrepansen och att det oftast avser elever som fått betyget F på nationella provet och sedan, efter insatta åtgärder, får betyget E i kursbetyg samt att eleverna är något poäng ifrån att få betyget E på nationella provet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den som vill ha betyg från gymnasieskolan har rätt att genomgå provning. (15 kap. 28 § skollagen)

Av gymnasieförordningen, i den lydelse som tillämpas för elever som påbörjat sin utbildning före den 30 juni 2025², framgår att en elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning vid den egna skolenheten i alla kurser, grundskoleämnen och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Detta gäller dock bara om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen, i grundskoleämnet eller på gymnasiearbetet, eller eleven har fått betyget F. (8 kap. 24 § gymnasieförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter om provning i gymnasieskolan framgår att bestämmelserna om betygsättning i 3 kap. och 15 kap. skollagen samt 8 kap. gymnasieförordningen gäller i tillämpliga delar vid provning. (2 § Skolverkets föreskrifter om provning i gymnasieskolan)

Av skollagen, i den lydelse som för närvarande tillämpas³, framgår att vid betygsättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det

² Se SFS 2020:443 och övergångsbestämmelserna till aktuell paragraf (p. 2 i SFS 2023:654)

³ Se SFS 2017:1104 och övergångsbestämmelserna till aktuell paragraf (p. 2 i SFS 2022:147).

provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (15 kap. 25 a § skollagen)

I förarbetena till bestämmelsen anges bland annat att formuleringen att elevens resultat på det nationella provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. (prop. 2017/18:14, s. 26)

Skolinspektionens bedömning

Prövning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur skolan genomför prövningar.

Vid en prövning ska skolan göra en sammantagen bedömning av en elevs kunskaper i förhållande till betygskriterierna. Vidare ska skolan säkerställa att samtliga kriterier som motsvarar det aktuella betyget är uppfyllda för att det aktuella betyget ska kunna sättas. Av intervju med lärare och av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen från Skolinspektionens tillsynsbesök framgår att elever inte alltid gör prövning på hela kursen utan att det förekommer att elever gör prövning på del av kurs. Lärare och huvudmannen ger som exempel att elever som byter skola och som har läst delar av en kurs på en tidigare skola får göra prövning enbart av de kvarvarande delarna av kursen. Därefter sätts betyg efter prövning på hela kursen. Elevernas kunskaper har därmed inte säkerställts i förhållande till samtliga delar som omfattas på kursen. Skolinspektionen kan således konstatera att elever getts betyg efter en prövning där deras kunskaper i förhållande till betygskriterierna för kursen i sin helhet inte säkerställts.

Särskilt beakta nationella prov

Skolinspektionen bedömer vidare att resultatet på nationella proven i matematik och engelska inte särskilt beaktas vid betygssättning.

Skolinspektionen kan konstatera att 75 procent av eleverna på skolan som gjorde det nationella provet i matematik 2b vårterminen 2023 fick högre betyg på kursen än de resultat de fick på det nationella provet. En så stor avvikelse är ovanlig och framstår som anmärkningsvärd. Även vid betygssättningen i engelska 6 och matematik 3b vårterminen 2023 finns en förhållandevis stor avvikelse mellan elevernas betyg och resultatet eleverna fick på det nationella provet.

I intervjuer med Skolinspektionen ger betygssättande lärare tydligt uttryck för att de ser problem med de nationella proven i engelska och matematik. Bland annat uppges att i de nationella proven används begrepp som eleverna på skolan inte är bekanta med och att betygskriterierna för aktuell kurs inte alltid stämmer överens med de nationella provens krav. Lärare ger exempel på flera elever som innan det nationella provet genomfördes bedömdes ha kunskaper motsvarande ett godkänt betyg, men som sedan inte fick godkänt på det nationella provet. Skolinspektionen finner utifrån det som beskrivits att det får anses sannolikt att skolan inte särskilt beaktar resultatet på nationella prov i engelska och matematik på det sätt som ska

göras vid betygssättningen i enskilda kurser. Skolinspektionen kan konstatera att de nationella proven är noggrant utformade för att motsvara betygskriterierna i respektive kurs. På skolan har de nationella proven gjorts på våren och därmed i relativt snar anslutning till betygssättningen på respektive kurs. Det som huvudmannen anført om att eleverna ges extra undervisning efter det nationella provet, förändrar därför inte ovanstående bedömning.

Om resultat på nationella prov inte särskilt beaktas vid betygssättning kan de få som konsekvens att en orättvisa uppstår gentemot andra elever på andra skolor som genomför samma prov på samma svårighetsnivå i samma kurs. Att man på skolan inte särskilt beaktar de nationella proven vid betygssättning medför således risker för att man åsidosätter likvärdigheten i betygssystemet.

Betygskatalog och examensbevis

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygskatalog

Skolinspektionen har tagit del av slumpmässigt utvalda betygskataloger. Fem betygskataloger avser läsåret 2021/22 och 22 betygskataloger avser läsåret 2022/23.

I en av betygskatalogerna som Skolinspektionen tagit del av finns ett betyg i kursen psykologi 1 som har betygsdatum den 18 november 2022. Två andra betyg i samma betygskatalog avseende kursen psykologi 1 har betygsdatum den 1 respektive 2 juni 2023. Betygskatalogen är signerad av en lärare med en signatur avseende alla beslutade betyg i betygskatalogen. Det finns inget datum för signaturen. Av två betygskataloger framgår att betyg som har betygsdatum den 10 juni 2022, och därmed avser läsåret 2021/22, återfinns i betygskataloger avseende läsåret 2022/23. Den ena betygskatalogen avser betyg efter prövning i kursen idrott och hälsa 1 och den andra betygskatalogen avser betyg i kursen matematik 1b. Vidare framgår av betygskataloger att betyg med betygsdatum den 1, 4 och 8 juni 2020, och som därmed avser läsåret 2019/2020, återfinns i betygskataloger avseende läsåret 2021/22.

I endast en av de 27 betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av finns en notering i kommentarsfältet om att betyget är satt efter prövning. I drygt tio av betygskatalogerna framgår bokstaven P framför kursgruppen men det finns inte någon notering i kommentarsfältet. Av intervju med rektorn framgår att bokstaven P avser att betyget är satt efter prövning. Vidare uppger rektorn att hon inte vet varför det noteras på olika sätt. Skolans administratör uppger att hen inte informerats om att uppgift om att betyget är satt efter prövning ska anges i kommentarfältet.

Av de betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns datum för när betyget har satts. Vidare finns signatur av den som fattat beslut om betyg i betygskatalogen. I samtliga betygskataloger som Skolinspektionen har tagit del av saknas dock egenhändig signatur av den som beslutat om betyget vid varje

enskilt betyg. Vidare finns i fem av de 27 betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av olika betygdatum i en och samma betygskatalog, trots att det endast finns underskrift längst ner i betygskatalogen av lärare och i vissa betygskataloger även av medbedömare. Dessa signaturer saknar datum. Exempelvis finns en betygskatalog avseende provning i psykologi 1 för tre elever. För en elev har betyget satts 18 november 2022, för de andra två eleverna har betygen satts den 1 och 2 juni 2023. Endast en signatur finns i betygskatalogen. Det finns inget datum för signaturen.

Av en betygskatalog som avser betyg i kursen modersmål 2 arabiska som satts av lärare på annan skola saknas underskrift och betygdatum av den som beslutat om betyget. Trots det är betyget överfört till elevens individuella studieplan.

Examensbevis

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av 26 examensbevis för elever som läst ekonomiprogrammet med inriktning ekonomi, och som har avslutat sin utbildning på skolan vårterminen 2023. Av tio av de granskade examensbevisen, samtliga utfärdade den 16 juni 2023, framgår att inriktningskursen matematik 3b saknas. I dessa examensbevis finns ingen notering om anledningen till att programstrukturen frångåtts. Även av de examensbevis som utfärdats den 10 juni 2022 framgår att matematik 3b saknas i ett av de fem examensbevis som utfärdats detta datum. Rektor uppger i intervju att Skolverket på fråga från rektorn har informerat om att det är möjligt att byta ut kursen matematik 3b mot kursen marknadsföring. I ett av examensbevisen från den 10 juni 2022 har kursen matematik 3b bytts mot kursen moderna språk spanska steg 4.

Rättslig reglering

Betygskatalog

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att i gymnasieskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Betyg efter provning i gymnasieskolan ska föras in i betygskatalogen i anslutning till provningen. (6 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123])

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. (12 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att utdrag ur betygskatalogen från gymnasieskolan ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga 2 och vara utformade på det sätt som anges i bilaga 3 och 5 till dessa föreskrifter. Av bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att om ett betyg har satts efter provning ska detta markeras med ett P. (16 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Examensbevis

Av gymnasieförordningen framgår att ett nationellt program inom gymnasieskolan bland annat består av gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen och kurser inom inriktningen. Bestämmelser om utbildningens omfattning finns i bilaga 1 till förordningen. (4 kap. 1 § gymnasieförordningen)

I Skolverkets föreskrifter om kurser för ekonomiprogrammet framgår att i inriktningen ekonomi ska bland annat kursen matematik 3b ingå. (Skolverkets föreskrifter om kurser för ekonomiprogrammet [SKOLFS 2010:50])

Av Skolverkets föreskrifter om utformningen av examensbevis efter nationella program i gymnasieskolan framgår att i noteringsfältet eller i eller i bilaga till examensbeviset ska anges uppgifter om eleven har genomgått ett individuellt anpassat program. (3 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:145], bilaga 1)

Skolinspektionens bedömning

Betygskatalog

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller kravet att beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Tillsynen visar att det finns betyg som förts in i betygskatalogen över åtta månader efter att en kurs avslutas. Det finns även betyg för hela kursgrupper (dvs. för samtliga elever som läst samma kurs under samma tidsperiod) som förts in i betygskatalog ett eller två läsår efter att betyget har satts.

Skolinspektionen bedömer vidare att det inte alltid tydligt framgår av betygskatalogerna om betyget är satt efter en provning. Betyg som satts efter provning ska markeras med ett P i kolumnen för kommentarer i betygskatalogen. I flera betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av saknas bokstaven P i kolumnen för kommentarer för betyg som satts efter provning. Att bokstaven P satts framför hela kursgruppen räcker inte, utan detta ska anges vid varje enskilt betyg.

Skolinspektionen bedömer också att det är en brist att inte varje enskilt betyg har en signatur av den eller de som satt betyget. Att undervisande lärare signerat med en signatur för samtliga elever i undervisningsgruppen är inte tillräckligt, eftersom varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur för datering.

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det viktigt att betygsdokument hanteras på ett korrekt sätt, vilket innefattar att betygskatalogen innehåller de uppgifter som den ska och att dessa är korrekta.

Examensbevis

Skolinspektionen bedömer att examensbevis inte utfärdas i enlighet med gällande föreskrifter. Skolinspektionens utredning visar att ungefär hälften av eleverna som tagit examen från ekonomiprogrammet med inriktning ekonomi år 2023 och en

elev som tagit examen från samma program och inriktning år 2022 inte har fått den föreskrivna kursen matematik 3b. Av utredningen framgår att det för dessa elever har utfärdats examensbevis där det anges att de har tagit examen från ett nationellt program. Detta trots att de inte har läst alla de kurser som anges i programstrukturen för det aktuella programmet och utan att det har angetts i examensbevisets fält för noteringar att eleven har följt ett individuellt anpassat program.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Jensen Education College AB:s verksamhet vid Jensen gymnasium Linköping uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning och lärande, tillgång till elevhälsa, individuella studieplaner, nationella inriktningar, valbara kurser, bedömning och betygsättning samt betygskatalog och examensbevis. Det finns därför skäl att förelägga Jensen Education College AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av scheman för samtliga läsår för eleverna som läser tredje året på samhällsprogrammet och på ekonomiprogrammet på skolan. Skolinspektionen har också tagit del av huvudmannens beslutade utbildningsplan. Av Skolinspektionens granskning och beräkningar utifrån dessa dokument framgår att eleverna ges en minsta undervisningstid om minst 2 180 timmar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier och att den garanterade undervisningstiden för elever på högskoleförberedande program är 2 180 timmar. (16 kap. 17–18 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området garanterad undervisningstid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har begärt in en skriftlig redogörelse över de elever på skolan som riskerar att inte nå de betygsriterier som minst ska nås i ett eller flera ämnen och där utredning om behov av särskilt stöd har startats. Av den skriftliga redogörelsen framgår att det finns fem elever på skolan vars behov av särskilt stöd har anmälts.

Lärare och rektorn berättar i intervju att de på skolan har ett arbetssätt för när elever inte befaras uppnå de betygsriterier som minst ska uppnås. Lärare och rektor uppger att lärare fyller i så kallade F-varningar (att eleven riskerar att inte uppnå betygsriterierna för godkänt betyg) i en excelfil, filen hanteras sedan av elevhälsan. Lärarna uppger i intervjun att de inte vet om det är en anmälan för utredning av särskilt stöd som görs när de fyller i F-varning i excelfilen. Inte heller kan de svara på om de anser att eleverna, som bedömts inte ha uppnått de betygsriterier som minst ska uppnås och således erhållit betyget F, borde ha utretts. Huvudmannen uppger i synpunkter på tjänsteanteckningen att lärarna i sina svar på intervjun har förtydligat att alla elever som inte uppnår de betygsriterier som minst ska uppnås inte är i behov av att utredas för särskilt stöd.

Rektor uppger att även om elever som har F i betyg inte har anmälts och därmed inte heller har utretts för särskilt stöd har lärarna gjort sitt yttersta för att få eleven att nå godkänt betyg. Rektor uppger i intervju att fyra elever har utretts för behov av särskilt stöd under läsåret 2023/24 och att ytterligare en elev ska utredas.

Utifrån den skriftliga redogörelsen över elever som inkommit har Skolinspektionen begärt in dokumentation gällande särskilt stöd för de fyra elever på skolan där det har fattats beslut om åtgärdsprogram. Av dokumentationen framgår bland annat att skolan har genomfört utredningar av elevernas behov av stöd och därefter fattat beslut om att eleverna ska ges särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § 1–3 och 5 stycket skollagen)

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska

tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Jensen Education College AB brutit mot bestämmelserna när det gäller särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Helena Lanver

Föredragande
Signerat av: Helena Lanver

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Henrik Gustavsson medverkat.